

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

ДОКЛАД

АНАЛИЗ НА АКТУАЛНИ ЕВРОПЕЙСКИ СТРАТЕГИИ И ПОЛИТИКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ

юли, 2014

Регионална агенция за предприемачество и иновации – Варна
(РАПИВ)

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

СЪДЪРЖАНИЕ:

1	ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
2	ЗЕЛЕНА КНИГА НА ЕК "Адаптиране към изменението на климата в Европа – възможни действия от страна на ЕС" (2007).....	5
3	Пакет за климата и енергетиката 2020г.....	8
4	БЯЛА КНИГА НА ЕК "Адаптиране спрямо изменението на климата – към европейска рамка за действие." (2009).....	11
5	PEER (Partnership for European Environmental Research) доклади	15
6	Основни моменти в Националните Адаптационни Стратегии (НАС) на Франция, Испания и Италия.....	19
7	Стратегията на ЕС за адаптиране към изменението на климата (2014 - 2020).....	20
8	Европейската рамка "Енергетика и климат 2030".....	23

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Всички вече сме свидетели и потърпевши от въздействията на изменението на климата. Увеличи се честотата и тежестта на екстремните климатични явления, включително наводнения, суши и недостиг на вода. Сушите са се увеличили драстично като брой и интензивност през последните тридесет години. Южна Европа и целият Средиземноморски басейн, в това число Португалия, Испания, Южна Франция, Италия, Словения, Гърция, Малта, Кипър, България и Южна Румъния - ще бъдат най-засегнати от сушата. Оценено е, че намаляването на годишните валежи ще бъде до 40% от нивата от 1990 г. През 2080-те температурите в тази област ще бъдат средно от 4 до 5 °C над днешните нива. По-малкото валежи и много високите температури ще доведат до по-големи рискове от недостиг на вода, засушавания, горещи вълни, горски пожари и загуба на видове и екосистеми. Само свързаните с горещината смъртни случаи биха могли да доведат до 55 допълнителни смъртни случая годишно на 100 000 души. Смята се, че съществува потенциал за спестяване на 40% от текущото водоползване в ЕС.

Точното ниво и скоростта на покачване на температурата е несигурно и ще зависи в голяма степен от глобалните действия за намаляване на емисиите на парникови газове, взети през следващите няколко десетилетия.

Адаптирането към климатичните промени означава предвиждане на неблагоприятните последици от изменението на климата и предприемане на подходящи действия, за да се предотвратят или сведат до минимум щетите, които то може да предизвика. Навременните действия ще спестят разходите за щети по-късно. Необходими са стратегии за адаптиране на всички нива на администрация, от местно до международно ниво. Примерите за мерки за адаптация включват разработване на култури, които могат да понесат засушаване, като се използват оскъдните водни ресурси по-ефективно, равносметка за бреговата защитеност от наводнения и т.н. Но колкото и инвестициите в инфраструктура да са скъпи, те струват по-евтино, отколкото щетите, нанесени от силни бури и наводнения.

С ранните действия за адаптиране към изменението на климата ще се предотврати потенциална вреда и свеждане до минимум на заплахите за човешкото здраве, икономическото развитие, имуществото, инфраструктурата и екосистемите. Ще бъдат запазени човешки животи, а разходите за климатичните промени - намалени. Важно е да има достатъчно знания относно сроковете, в които ще настъпят въздействията на изменението на климата, когато се определят приоритетите за адаптиране. Точното ниво и скоростта на покачване на температурата е несигурно и ще зависи в голяма степен от глобалните действия за намаляване на емисиите на парникови газове, взети през следващите няколко десетилетия. Оценките от Доклада Стърн - 2006 на икономиката на изменението на климата показват, че при средно повишаване на температурата с 3-4 °C, адаптирането на инфраструктурата и сградите, за да се справят с изменението на климата може да струва до 10% от общите разходи за строителство в страните от Организация за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), т.е. до € 110.0 милиарда годишно (5% от БВП).

Адаптирането е сложно предизвикателство, тъй като тежестта на въздействието на изменението на климата варира в широки граници от регион в регион. Въздействията зависят от такива фактори, като регионалната физическа уязвимост, степента на социално-икономическо развитие, природния и човешки капацитет за адаптиране, здравните услуги и механизмите за наблюдение на бедствия. Необходими са действия за адаптиране на всички нива на управление - местно, регионално, национално, европейско и международно - изисква се участието на публичните власти, частния сектор и физическите лица.

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

Без ранни действия на политиката в областта на адаптирането, ЕС и неговите държави-членки, може да бъдат принудени за ответни мерки в отговор на все по-чести внезапни кризи и бедствия. Това не само ще бъде много по-скъпо, отколкото предварително планираното, влоши икономиката на Европа, социалната стабилност и сигурност.

Необходимо да се предприемат действия на национално равнище за подобряване на управлението на кризи и бедствия и разработване на стратегии за адаптиране към изменението на климата, където те все още не съществуват. Държавите - членки на ЕС, региони, общини и общности биха могли да преодолеят информационната празнина чрез обмен на информация и най-добри практики относно мерките за адаптация.

Най-слабите членове на обществото ще бъдат най-силно засегнати от въздействията на изменението на климата. Децата и възрастните хора са най-уязвими за горещите вълни, най-бедните са най-уязвими по отношение на увеличение на цените на хранителните продукти, които биха могли да се увеличат в резултат на недостига на вода и засушаванията. Властите трябва да се отделят специално внимание на социалните аспекти на адаптирането, като например жилищните условия и заплахите за заетостта, причинени от климата.

Компании във всички сектори ще трябва да се адаптират към изменението на климата. По-малкият обем на водните потоци, например, ограничава възможността на водоелектрически централи за производство на енергия и на охлаждащите средства за ядрени централи. Високите летни температури водят до повишаване търсенето на електроенергия през лятото. Възниква необходимост от преосмисляне и реструктуриране на енергийните доставки, развитие на възобновяемите енергийни източници (ВЕИ) с вятърна и слънчева енергия, както и укрепване на енергийните мрежи, за да се справят с по-големите колебания в търсенето.

Изменението на климата ще има пряко въздействие и върху туристическата индустрия – морски и зимен туризъм. Така например, в Средиземноморието фокусът на туризма може да се измести от лятото към пролетта и есента, а Северна Европа и Прибалтика с умерените си температури през лятото да станат атрактивни туристически дестинации. В Северна Европа, обаче, ще бъдат засегнати от крайбрежната ерозия, тъй като голяма част от бреговата линия е уязвима към прогнозираното покачване на морското равнище. По-малкото снеговалежи в планинските региони като Алпите ще влошат зимните курорти. Неминуемо ползването на вода за осигуряване на изкуствен сняг през зимата, ще доведе до конфликти с други сектори. Адаптацията им включва преместване на ски зони на по-висока надморска височина и използване на защитни покрития за забавяне топенето на ледниците.

В селскостопанския сектор, горещите вълни, сушите и вредителите ще се отразят сериозно на добивите и доставка на хранителни стоки, добавяйки и друг натиск върху сектора, като намаляването на населението в селските райони. Това означава, че е необходимо да се адаптират практиките за управление на земеделските стопанства.

Местните власти имат ключова роля в насърчаването на хората да се адаптират към изменението на климата. Те могат да работят с фермерите, за предотвратяване на ерозията или с инициативи за пестене на вода чрез електронни системи за управление и разпределение за напояване на културите. Споделяне на добри практики биха могли да се окажат полезни инструменти в това отношение. Конкретните мерки могат да са в най-широка гама, включително т.н. „меки“ мерки, сравнително икономични, например за опазване на водите, промени в сеитбооборота, датите на засяване, използване на устойчиви на суша сортове, публично планиране и повишаване на осведомеността. Мерките могат да бъдат и скъпо струващи защитни мерки и мерки за преместване или т.н. „сиви“ мерки като например: увеличаване височината на диги, преместване на пристанища, промишлености и цели градове и села от ниско разположени крайбрежни зони и алувиални долини.

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

Приетите стратегии и политики на европейско ниво имат главна цел – да се повиши знанието и базата данни в областта на климатичните промени, да бъде повишена осведомеността на обществеността и вземащите решения, да бъдат заделени необходимите ресурси за адаптиране към тях и не на последно място да се избегне несполучливата адаптация (mal-adaptation) към климатичните промени, която носи ползи в даден сектор или регион, но се отразява отрицателно на други.

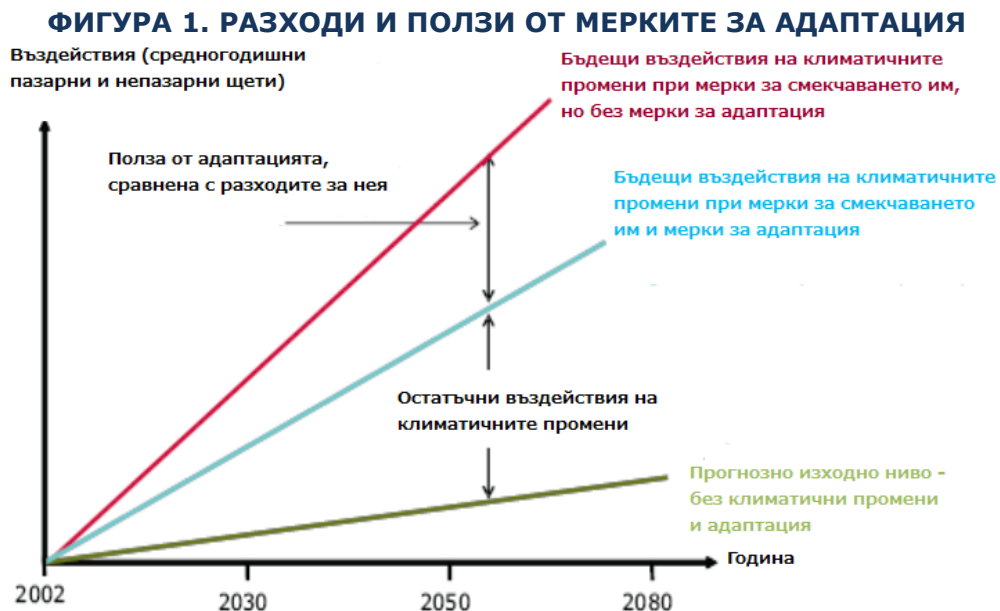
2.ЗЕЛЕНА КНИГА НА ЕК “Адаптиране към изменението на климата в Европа — възможни действия от страна на ЕС” 2007г.

През юни 2007г. Европейската комисия (ЕК) публикува документ за обсъждане (“Зелената книга”) относно адаптирането към изменението на климата, за да се повиши информираността за необходимостта от действия в Европа и стимулиране на дебат за приоритетите. В зелената книга е възприет гъвкав подход, базиран на 4 стълба от приоритети:

Първи стълб: Ранни действия в ЕС

Ранните действия във връзка с адаптирането към климатичните промени са от изключително значение за обществото, тъй като средствата, вложени за адаптиране са много по-малко, отколкото средствата, похарчени за справяне със щетите от въздействието им.

На фиг. 1 е показано съотношението между тези два вида разходи.

(Източник: Бойд и Хънт, 2006, Изследване за доклада на Стърн)

Ранните действия обхващат политически възможности в следните области:

- ✚ **Интегриране на адаптирането в прилагането и изменението на съществуващото и бъдещото законодателство и политики в различните сектори, а именно:**

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

Селско стопанство и развитие на селските райони

Отчитат се предизвикателства за европейското селско стопанство, като международна конкуренция, по-нататъшна либерализация на търговската политика и намаляване на населението и въздействието на прогнозираните промени в климата върху добивите, стопанисването на селскостопанските животни при съществени рискове за дохода на фермите и изоставяне на земи в определени части на Европа. Тъй като колебанията на реколтата се увеличават, глобалното предлагане на храни ще бъде в нарастващ риск. В този контекст, възможното увеличаване на биомасата за енергийно производство спрямо световното производство на храни трябва да бъде оценено. Обръща се внимание, че при променящия се климат, ролята на земеделието и горското стопанство на ЕС като доставчик на екосистемите услуги ще получат допълнително значение. Реформи в Общата селскостопанска политика (**САР**) се считат за първата стъпка към изграждането на рамка за устойчиво развитие на селското стопанство на ЕС.

Индустрия и услуги

Подчертава се, че промишлеността и услугите в ЕС ще бъдат изправени не само пред необходимостта да се адаптират към изменението на климата, но и към и възможностите за предлагане на пазара на продукти и услуги за подпомагане на този процес. Изменението на климата ще засегне клонове на промишлеността и услугите като строителството и туризма, и може да причини щети на промишлената инфраструктура.

Енергия

Тук фокусът е върху новите възможности, които изменението на климатичните условия предоставя, като например използване на слънчева и фотоволтаична енергия. От друга страна, по-дългите и по-сухи лета биха засегнали други енергийни източници, като ядрената енергия и хидроенергията, като в същото време се увеличава потребността от електричество за климатизация. Подчертава се необходимостта от диверсификация на енергийните източници, развитие на ВЕИ, подобряването на управлението на мрежата, която може да се справи с по-големи колебания в търсенето и производството на електроенергия.

Ключов въпрос в потреблението са сградите и затова ЕК предвижда разработване на Директива за енергийните характеристики на сградите.

Транспорт

В сектора трябва да се има предвид, че адаптирането на съществуващата транспортна инфраструктура към променящите се климатични условия, като същевременно се гарантира нейното непрекъснато и сигурно функциониране, ще изисква значителни допълнителни инвестиции. Новата транспортна инфраструктура и свързаните с нея транспортни средства следва да бъдат проектирани като устойчиви на климата още в начална фаза на проектирането.

Здравеопазване

Отчита се, че както здравето на човека, така и здравето на животните е твърде възможно да бъде повлияно от въздействието върху условията за живот и потенциалното увеличение на трансмисивни инфекциозни заболявания. ЕК признава, че тези последици бързо и застрашително се увеличават. Поради това се планира да приеме Комюнике през 2008г., което ще се създаде рамка за справяне с последиците от изменението на климата върху здравето на хората и животните.

Защитата на потребителите, общественото здраве и регламентите относно храните и фуражите ще трябва да бъдат проверени и устойчиви на промените на климата. ЕК може да възложи на Научните си Комитети и агенциите да информират за конкретни здравни рискове, свързани с изменението на климата.

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

Води

Рамковата директива за водите предоставя последователна рамка за интегрирано управление на водните ресурси. Тя обаче не отговоря директно на изменението на климата. Ще трябва да се включат мерки за справяне с изменението на климата като част от нейното изпълнение, като се започне с първия планов цикъл за 2009 г.

Морска промишленост и рибно стопанство

ЕК ще разгледа въпросите за климатичните промени в контекста на своята работа по Морската политика на ЕС. Морската стратегия и свързаното с нея законодателство, ще включи въпросите на климата и адаптацияните мерки в изпълнението на програми и планове. Това е важна цел и на Общата политика в областта на рибното стопанство за осигуряване на устойчивост на риболова.

Екосистеми и биологично разнообразие

Подчертава се, че КП ще засегнат значително икономиките и обществата чрез своето въздействие върху екосистемите, по-специално върху природното богатство, биологичното разнообразие и потока от екосистемни услуги в сухоземните, сладководните и морските екосистеми. Това е така, защото въздействието на изменението на климата върху човека, до голяма степен се осъществява чрез природните системи.

Междусекторни въпроси

Подчертава се необходимостта устойчивостта към климатичните промени т да бъде интегрирана в Директивата за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС), както и в Директива за стратегическата екологична оценка (ДСЕО). Държавите-членки на ЕС и механизмите за гражданска защита следва да се съсредоточат повече върху превенцията, ранното предупреждение и подготвеността.

Интегрирано управление на крайбрежните зони (ИУКЗ) призовава към стратегически подход към крайбрежното планиране и управление.

✚ Интегриране на адаптирането в съществуващите финансиращи програми на Общността

Четвъртият кохезионен доклад е открил значението на изменението на климата в ЕС за Политиката на сближаване. ЕК се ангажира с проучването как може да бъде отразена устойчивостта на изменението на климата и да работи в програмите и проектите, одобрени по Кохезионния фонд, Регионалния Фонд за регионално развитие (напр. като част от Стратегиите за регионални иновации), предприсъединителните инструменти, Програмите за Трансевропейски мрежи, инфраструктура и мерки по Програмата за развитие на селските райони, Фонда за регионално развитие. Европейският социален фонд предвижда широка гама от действия, които имат основна роля в повишаване на обществената осведоменост за изменението на климата и за обучение.

✚ Разработване на нови политически отговори

Посочва се необходимостта от целенасочени действия по отношение на строителните норми и методи, и устойчиви на климата култури. Адаптирането е също възможност за новаторство и нови технологии с нарастващ потенциал за износ на технологични решения, разработени в ЕС, което следва да се проучи в тясно сътрудничество с частния сектор. Изменението на климата и неговите последствия по отношение на имуществени щети, прекъсване на бизнеса и горските пожари представляват значителен финансов риск за отделните хора, дружества и финансовия

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

сектор, финансовите услуги и застрахователните пазари ще трябва да намерят нови начини за да отговорят ефикасно относно увеличеното излагане на рискове, свързани с климата.

Втори стълб: Интегриране на адаптирането във външните действия на ЕС

Обръща се внимание, че последиците от климатичните промени ще окажат влияние върху отношенията на ЕС с трети страни. Диалог и партньорства за адаптиране трябва да се установят с развиващите се страни, съседните и развитите държави. Докато различията в икономическата, политическата, социалната и екологичната ситуация на партньорските държави изискват специфични стратегии за адаптиране, то голям брой дейности за адаптиране са сходни за всички държави и съответно предоставят съществени възможности за сътрудничество. Общата външна политика и политиката на сигурност на ЕС има важна роля за повишаване на капацитета на ЕС за предотвратяване и справяне с конфликти в тази сфера.

Трети стълб: Намаляване на несигурността чрез разширяване на базата знания чрез комплексни научни изследвания за климата.

7-ма Рамкова програма на ЕС за научни изследвания (2007 - 2013 г.) поставя съществено ударение върху изменението на климата, по отношение както на капацитета на предвиждане и моделиране, така и на адаптацияните стратегии.

Налага се подобряване на достъпа до съществуващите данни и интегриране на данните, свързани с адаптирането в INSPIRE (Инфраструктура за пространствена информация в Европа), SEIS (Състема за информация по околна среда) и GMES (Глобален мониторинг на околната среда и сигурността), и съществено да се укрепи дългосрочно наблюдение на място на качествените и количествени аспекти на природните ресурси, биоразнообразието и екосистемните услуги. Препоръчва се използването на съществуващите информационни системи, подкрепяни от Общността, например за наводнения и пожари.

Четвърти стълб: Участие на Европейското общество, стопанския и публичния сектор в изготвянето на съгласувани и подробни адаптацияни стратегии

Като част от Европейската програма по изменение на климата (ЕПИК), ЕК предвижда създаване на Европейската консултативна група за адаптиране към изменението на климата, която трябва да функционира като експертна група на ЕК и да се състои от представители на политиките, водещи учени и организации на гражданското общество. Предвижда се тя да коментира работата на редица конкретни работни групи за период от 12 месеца, започващ през ноември 2007. би могла Първият доклад Европейската консултативна група е предвиден за средата на 2008 г. На него ЕК се позовава при изготвянето на Комюнике относно адаптацията, предвидено до края на 2008 г.

3. Пакет за климата и енергетиката за 2020г.

Пакетът за климата и енергетиката е набор от обвързващо законодателство, което има за цел да гарантира, че ЕС отговаря на амбициозните цели за климата и енергетиката за 2020 г. Поставените цели са определени от лидерите на ЕС през март 2007 г., когато те се ангажират Европа да се превърне в енергийно ефективна, нисковъглеродна икономика. Дискусията за Пакета е проведена по време на Съвета на Европа 11-18 Декември 2008 г. и той е окончателно приет.

Целите на Пакета за климата и енергетиката за 2020г, известни като "20-20-20" са три:

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

- Намаляване на емисиите на парникови газове в ЕС с 20% спрямо нивата от 1990 г.;
- Повишаване на дела на потреблението на енергия в ЕС, произведена от ВЕИ до 20%;
- 20% подобрене на енергийната ефективност в ЕС.

Първата цел е свързана с ангажимент към нисковъглеродна икономика.

ЕС също така се предлага да се увеличи нейното намаляване на емисиите до 30% до 2020 г., ако другите големи икономики в развития и развиващия се свят се ангажират да поемат полагащия им се дял от глобалното усилие за намаляване на емисиите. ЕК публикува Съобщение с анализ на възможностите за придвижване по - нататък след намаляване емисиите с 20% до 2020 г. и оценка на опасността от "изместване на въглеродни емисии". Това засяга опасността при липса на достатъчно усилие в световен мащаб вътрешното действие да доведе до преместване на пазарен дял и по – малко ефективни инсталации другаде, което ще доведе до повишаване на емисиите навсякъде по света.

Насърчаване на "зелен" растеж и нови работни места

С интегрирания подход към енергийната политика чрез целите 20-20-20, ЕС се бори с предизвикателствата на КП като се стреми към подобряване на енергийната сигурност и конкурентоспособност.

Целите 20-20-20 също са водещи цели на стратегията **Европа 2020 за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж**. Смята се, че постигането на целта за ВЕИ с 20% може да има нетен ефект от създаване на около 417 000 допълнителни работни места, докато постигането на 20% повишаване на енергийната ефективност през 2020 г. се очаква да се повиши нетната заетост от около 400 000 работни места.

Четири са мерките, които пакетът предвижда с допълнително законодателство за постигане на целите 20-20-20:

1. Реформа на системата за търговия с емисии на ЕС (СТЕ/EU ETS)

СТЕ на ЕС е ключов инструмент за най-ефективно намаляване на емисиите на парникови газове в промишлените. Пакетът за климата и енергетиката включва цялостно преразглеждане на законодателството, което е в основата на СТЕ на ЕС, Директивата за търговия с емисии. Преразглеждането ще се прилага от 2013 г., в началото на третия период на търгуване на СТЕ на ЕС. Основните промени включват въвеждането на единна за целия ЕС по-строга горна граница на квотите за емисии на мястото на съществуващата система от национални квоти. Тя ще се намалява всяка година, така че до 2020 г. емисиите ще бъдат с 21% под нивото от 2005 г. Разпределение на квоти ще бъде постепенно заменено от търговете, като се започне с енергийния сектор.

Анализите сочат, че по-строгата горна граница на квотите би подобрила резултатите по отношение на опазването на околната среда и би подобрила стимулиращото въздействие на пазара на CO₂. Намаляването на правата за търгуване с около 15 % през целия период 2013—2020 г., което се равнява на около 1,4 милиарда квоти, би могло да бъде достатъчно. Направена е прогноза, че приходите от търгове биха могли да се увеличат с около една трета, поради това, че се очаква цените на въглеродния диоксид да се повишат с повече от намаляването на предложените на търг квоти.

2. Националните цели за емисии извън СТЕ на ЕС.

В рамките на т. н. **Решение за споделени усилия**, държавите-членки са поели обвързващи годишни цели за намаляване на техните емисии на парникови газове от

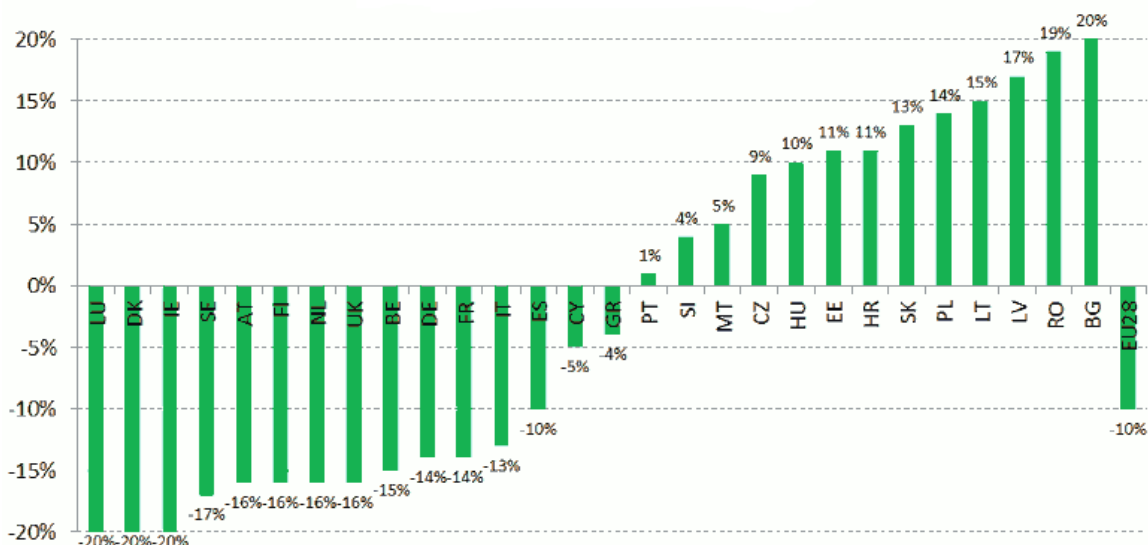
Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие” се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.” от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

секторите, които не са обхванати от СТЕ на ЕС, като например **жилища, селското стопанство, отпадъци и транспорт (с изключение на авиацията)**. Около 60% от общите емисии на ЕС идват от сектори извън СТЕ на ЕС.

Националните цели, които обхващат периода 2013-2020г., са диференцирани в зависимост от относителното богатство на държавите-членки. Те варират от 20% намаление на емисиите (в сравнение с 2005 г.) за най-богатите държави-членки, до 20% увеличение за най-бедните страни(въпреки че това все още ще изисква ограничаване на усилията от всички страни) – фиг. 2. Страните-членки ще трябва да докладват ежегодно емисиите си чрез мониторинговия механизъм на ЕС.

ФИГУРА 2. ЛИМИТИ ЗА ПАРНИКОВИ ЕМИСИИ НА СТРАНИТЕ-ЧЛЕНКИ ЗА 2020Г., СРАВНЕНИ С ТЕЗИ ПРЕЗ 2005Г.

(Източник: http://ec.europa.eu/clima/policies/package/index_en.htm)

3. Национални цели за ВЕИ.

Съгласно **Директивата за енергията от ВЕИ**, държавите-членки са поели обвързващи национални цели за увеличаване на дела на енергията от ВЕИ до 2020 г. Тези цели, които отразяват различните изходни точки и потенциал за производство за държавите-членки в диапазон от 10% за Малта до 49% за Швеция. Националните цели ще позволят на ЕС като цяло, за да достигне 20% енергия от ВЕИ за 2020, което е повече от два пъти нивото от 9.8% за 2010 г., както и 10% дял на възобновяемата енергия в транспортния сектор. Целите също ще спомогнат за намаляване на зависимостта на ЕС от вноса на енергия.

4. Улавяне и съхранение на CO₂ (Carbon capture and geological storage - CCS)

Четвъртият елемент от Пакета от мерки за климата и енергетиката е **Директива за създаване на правна рамка за опазване на околната среда при използване на технологии за улавяне и съхранение на CO₂**, която представлява ясна регулаторна рамка в това направление. Опазването на околната среда е първостепенна грижа на ЕК при

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

улавяне и съхранение на CO₂. Трябва да има сигурност, че уловеният и съхранен CO₂ остава изолиран от атмосферата в дългосрочен план и че елементите за улавяне, транспортиране и съхранение не предоставят други рискове за човешкото здраве или екосистеми.

Улавянето и съхранението в геоложки обекти на CO₂ е технология, използвана когато CO₂ се отделя от големи източници като електроцентрали, компресирането и транспортирането му до подходящо място за съхранение, където се инжектира в земята. Преди CO₂ да се съхрани, трябва да бъде изчистен от повечето свързани вещества. CO₂ може да се съхранява в геоложки формации, включително въглищни, петролни и газови залежи, и дълбоки солени водоеми. Специален доклад от 2005 г. относно улавяне и съхранение на CO₂ от Междуправителствената експертна група по КП заключава, че в подходящо подбрани и управлявани геоложки резервоари е "много вероятно" да се запази над 99% от отделения CO₂ за по-дълго от 100 години и "вероятно" да се запази 99% от него за повече от 1000 години. Тази технология има значителен потенциал да помогне за смекчаване на КП в Европа и в международен план, особено в страните с големи резерви от изкопаеми горива и бързо увеличаване на търсенето на енергия.

Разходите за улавяне и съхранение на CO₂ остават важна бариера за възприемането му. Компонентите за улавяне са най-скъпа част от процеса. Тъй като димните газове от електроцентрали на въглища или газови електроцентрали съдържат относително ниски концентрации на CO₂ (10-12% за въглища и около 6.3% за газ), количеството енергия, необходимо за улавяне на газа прави процеса скъп.

ЕК излиза с предложение за изграждане на политическа Рамка за климата и енергетиката 2030 и признава ролята на улавяне и съхранение на CO₂ в постигането на целта за намаляване на емисиите на ЕС в дългосрочен план. ЕК отчита, че са необходими значителни съкращения на емисиите в областта на енергетиката и въглеродно интензивните отрасли на ЕС. Когато теоретичните граници на ефективност са постигнати и емисиите са неизбежни в някои сектори, улавянето и съхранението на CO₂ може да бъде единствената възможност за намаляване на преките емисии от промишлени процеси в дългосрочен план. В енергийния сектор, CCS могат да бъдат ключова технология за центали с фосилни горива. Тя може да помогне за балансиране на електроенергийните системи с нарастващ дял на енергия от различни ВЕИ. За да се гарантира, че улавяне и съхранение на CO₂ може да бъдат разгърнати до 2030 г., трябва да се увеличат усилията в научната и развойна дейност, както и в търговията през следващото десетилетие. А подкрепящата рамка на ЕС ще бъде необходима за продължаване и подобряване използването на приходите от търгове.

Пакетът за климата и енергетиката до 2020г. **не се занимава директно с цели, свързани с енергийната ефективност.** Това е направено с Плана за енергийна ефективност 2011 и Директивата за енергийна ефективност.

4.БЯЛА КНИГА НА ЕК "Адаптиране спрямо изменението на климата — към европейска рамка за действие" 2009г.

Общата цел на Бялата книга е да се подобри устойчивостта на ЕС за справяне с последиците от изменението на климата, а специфичните цели са:

- Да осигури своевременно прилагане на мерки за адаптиране, печеливши при всички обстоятелства (no regret) и мерки, при които всички страни са печеливши (win-win);
- Да установи работния план за действие на равнище ЕС в краткосрочен и средносрочен

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

смисъл

- Да гарантира началното изпълнение на набелязаните мерки и да се избегне несполучлива адаптация.

Съпътстващите Бялата книга документи разглеждат въздействието на КП и адаптирането към тях в няколко важни сектора:

- Изменение на климата и водите, бреговете и морските райони;

- Адаптиране към изменението на климата: предизвикателство за европейското селско стопанство и селски райони;

- Влиянието на климатичните промени върху хората, животните и растенията.

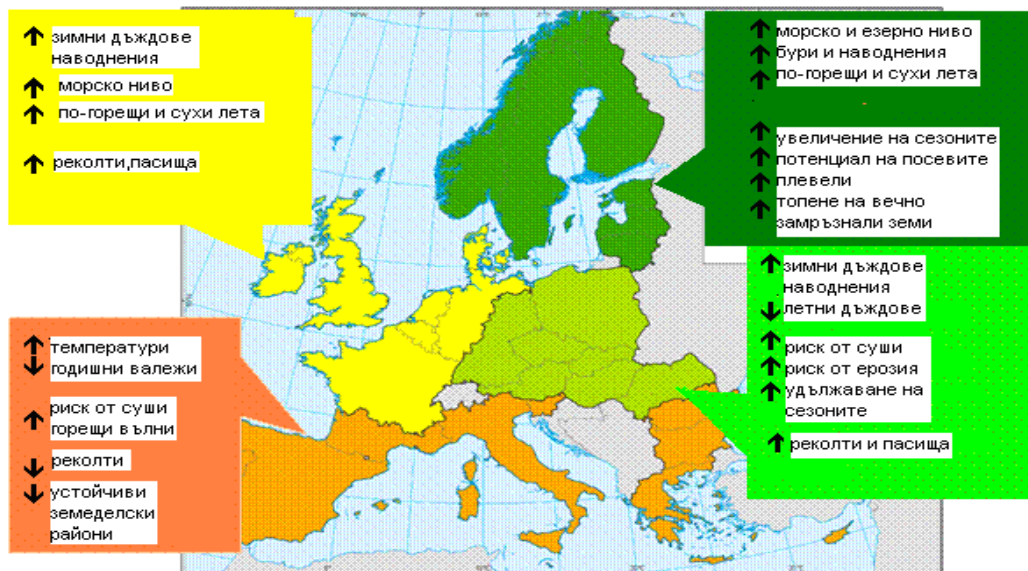
Както е видно от фиг. 3, където са показани потенциалните въздействия на КП в Европа, България попада в един и същ пояс на въздействия със страни като Франция, Италия, Гърция и Испания. Очакваните прояви на КП ще се изразяват в увеличение на температурите, риска от суши и горещи вълни и намаляване на годишните валежи, устойчивите земеделски райони и реколтите.

И в Бялата книга е възприет поэтапният подход, който е разделен на 2 фази:

- **Фаза 1 (2009-2012)** полага основите за една цялостна стратегия на ЕС за адаптация.

- **Фаза 2 започва през 2013 г.** - прилагане на стратегията на ЕС за адаптация.

ФИГУРА 3. ПОТЕНЦИАЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ НА КП В ЕВРОПА

(Източник: Съпътстващ документ на Бялата книга на ЕК - Адаптирането към изменението на климата: предизвикателство за селско стопанство и селските райони в ЕС)

При **Фаза 1** фокусът е върху четири стълба за действие:

1) Изграждане на солидна база от знания относно въздействието и последиците от изменението на климата за ЕС

ЕК отчита, че съществуват значителна по количество информация и данни от научни изследвания, но те не се обменят между държавите-членки. Един ефективен начин за подобряване на управлението на обмена на знания би било създаването на **Клирингов механизъм**, който би представлявал основаващ се на информационните технологии

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

инструмент и база данни относно въздействията, уязвимостта и най-добрите практики във връзка с изменението на климата. Клиринговият механизъм би допринесъл и за изграждането на Обща информационна система за околната среда, една съвместна инициатива на Европейската комисия и на Европейската агенция по околната среда (ЕЕА) за създаване, съвместно с държавите-членки, на интегрирана и споделена информационна система за околната среда, обхващаща целия ЕС. Също така, би могло Клиринговият механизъм да използва географската информация, предоставяна от Глобалния мониторинг на околната среда и сигурността (GMES).

Също така, КП ще бъдат важна тема за учредения Европейски институт за иновации и технологии (European Institute of Innovation and Technology), който организира Общност за знания и иновации относно изменението на климата и адаптацията (Knowledge and Innovation Community on Climate Change and Adaptation).

До 2011г. ЕК предвижда ЕС и страните – членки да спомогнат за разработването на методи, модели, бази данни и прогнозни инструменти, както и да се разработят показатели за по-добро наблюдение на въздействията на КП, включително на уязвимостта при такива въздействия, както и за постигнатия напредък в адаптацията. В същия срок е необходимо да се оценят разходите и ползите при различните варианти на адаптацията.

2) Интегриране на адаптацията в ключовите области на политиката на ЕС.

Вариантите за адаптация ще се различават в различните сектори, в някои случаи ще се нуждаят от финансиране. За всеки сектор е необходима допълнителна работа за изясняване на въздействията на изменението на климата, оценка на подходящите мерки и осигуряване на необходимото финансиране. ЕК набляга, че приоритетни следва да бъдат тези мерки за адаптация, които биха генерирали чиста социална и/или икономическа печалба, независимо от неопределеността на прогнозите („мерките, печеливши при всички обстоятелства“ – "no-regret" measures). Също така, приоритетни следва да бъдат такива мерки, които допринасят едновременно както за смекчаване на изменението на климата, така и за адаптацията.

Предвидени са мерки за подобряване на издръжливостта в различни сфери на стопанския и социален живот:

- **Подобряване на издръжливостта в обхвата на политиките за здравеопазване и социални грижи**

За тази цел ЕС и държавите – членки трябва до 2011г. да спомогнат за разработване на указания и механизми за надзор на въздействията на КП върху здравето, да се засилят съществуващите системи за надзор и контрол на болестите по животните, да се оценят въздействията на КП и на политиките за адаптация върху заетостта и благосъстоянието на уязвими обществени групи. *Здравната стратегия на 2008-2013 на ЕС* – предвижда приемане на адаптационни мерки.

- **Подобряване на издръжливостта в селското стопанство и горите**

ЕС и страните – членки трябва да осигурят включване на мерките за адаптация и рационално стопанисване на водите в националните стратегии и програми за селскостопанско развитие през периода 2007–2013 г., адаптацията към КП да бъде включена в трите тематични оси на развитието на селските райони за подобряване на: конкурентоспособността, околната среда, качеството на живот и да бъде предоставена адекватна подкрепа на устойчиво развитото производство, включително *Обща селскостопанска политика (CAP) на ЕК* да допринесе за ефективното използване на водата в селското стопанство. Предвижда се да се проучат възможностите на Системата за селскостопански консултации (Farm Advisory System), за да допринесе за подобряване на обучението, знанията и възприемането на нови технологии,

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

способстващи за адаптацията, както и да се актуализира горскостопанската стратегия и да се организира дебат относно формулирането на европейски подход по отношение на системите за защита на горите и на информационните системи за горите.

- **Подобряване на издръжливостта на биоразнообразието, екосистемите и водите**

Планира се да се проучат възможностите за подобряване на политиките и за разработване на мерки срещу загубата на биоразнообразие и изменението на климата по един интегриран начин, така че напълно да се оползотворят съвместните ползи и да се избегнат такива обратни въздействия от екосистемите, които биха ускорили глобалното затопляне. До края на 2009 г. на страните – членки е възложено да се разработят до края на 2009 г. указания и набор от инструменти (за упътване и обмен на най-добри практики), с които да се осигури цялостно съобразяване с изменението на климата на Плановите за управление на речните басейни (ПУРБ) и прилагането на Директивата относно наводненията. Отчита се наложителността от оценка на допълнителни мерки за подобряване на ефективността на използването на водата в селското стопанство, домакинствата и сградите, и проучване на потенциала за политики и мерки, с които да се подобри капацитетана екосистемите в Европа да акумулират вода. До 2010 г. се предвижда подготовка на проектоуказания за противодействие на влиянието на изменението на климата върху обектите по Натура 2000

- **Подобряване на издръжливостта в бреговете и морските райони**

Препоръчва се да бъдат взети предвид въпросите по адаптацията в крайбрежните и морски райони в рамките на Интегрираната морска политика, при прилагане на Рамковата директива за морската стратегия и при реформирането на Общата риболовна политика.

- **Подобряване на издръжливостта на производствените системи и на физическата инфраструктура**

Дейностите, предвидени от ЕК са свързани с разработване на методики за предпазване спрямо въздействията на КП за инфраструктурните проекти и да се обмисли как тези методики да бъдат включени в указанията за Трансевропейските транспортни мрежи (TEN-T) и за Трансевропейските енергийни мрежи (TEN-E), както и в указанията за инвестиране в рамките на Кохезионната политика. Акцентира се и върху проучването на възможността за превръщане на оценката на въздействието на климата в задължително условие за публичните и частните инвестиции, както и на включване на въздействията на КП в строителните стандарти, например в Еврокодовете. До 2011г. е срокът за разработване на указания, чрез които да се осигури отчитането на въздействията на КП в директивите за ОВОС и за стратегическа екологична оценка.

3) използване на комбинация от политически инструменти (пазарни инструменти, указания, публично-частни партньорства) за ефективна адаптация

В доклада „Стърн“ е посочено, че финансовите ограничения са едно от главните препятствия за адаптацията. Въпросите във връзка с изменението на климата представляват един от приоритетите на настоящата многогодишна финансова рамка (2007—2013 г.) Приетият тогава Европейски план за икономическо възстановяване (EERP) съдържа редица предложения, отнасящи се до инвестиции във връзка с КП. Примери в това отношение са модернизиранието на европейската инфраструктура, насърчаването на енергийната ефективност в сградите и насърченията за зелените продукти. Посочени са и други значителни приноси, които политиката на ЕС следва да даде за адаптацията, са свързани с управлението на водите (чрез Европейската инициатива за водите — EU Water Initiative) и Фонда на ЕС за водите,

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

предназначен за подпомагане на африкански, карибски и тихоокеански страни — EU-ACP Water Facility), селското стопанство, биоразнообразието, горите, диверсификация на енергетиката, здравеопазване и социална политика, научните изследвания, бреговата ерозия, намаляването на риска от бедствия, като последното представлява съществена част от успешната адаптация.

Подчертава се, че липсата на адаптация може да доведе до последици във връзка със сигурността. Ето защо ЕС трябва да укрепва своите системи за ранно предупреждение и анализ, както и интегрира тематиката по изменението на климата в съществуващи инструменти, от рода на механизмите за предотвратяване на конфликти, а също и в реформата на сектора по сигурността. Последиците от КП по отношение на миграционните потоци също следва да бъдат разгледани в по-широкообхватното обсъждане в ЕС на политиките в областта на сигурността, развитието и миграцията. Отделя се внимание на оценката на разходите за адаптация в съответните области, така че те да бъдат отчитани при бъдещите финансови решения, както и на възможностите за използване на новаторски мерки за финансиране на адаптацията. Препоръчва се проучване на потенциала за използване на застрахователни и други финансови продукти, които да допълват мерките за финансиране на адаптацията и да служат като инструменти за разпределяне на риска. Държавите-членки се насърчават да използват приходите от Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS) за адапционни цели.

4) засилване на международното сътрудничество по отношение на адаптацията.

До 1 септември 2009 г. се предвижда ЕС да вземе решение за създаване на Насочваща група относно въздействията на климата и адаптацията (Impact and Adaptation Steering Group – IASG), с цел засилване на сътрудничеството в областта на адаптацията. По-нататъшното разработване на национални и областни стратегии за адаптация се насърчава, с оглед въвеждане от 2012 г. на задължение за разработване на такива стратегии. Усилията за превръщане на адаптацията в основен елемент на цялата външна политика на ЕС ще се увеличат и ще се засили диалогът с партньорските страни по отношение на адапционните въпроси.

5. PEER (Partnership for ARTNERSHIP FOR European Environmental Research) доклади 1 и 2

5.1. PEER ДОКЛАД 1: Европа се адаптира към изменението на климата: Сравнение на национални стратегии за адаптиране (юни 2009)

Първият доклад отчита, че европейските страни са фокусирани върху това дали КП са предизвикани от човека и как могат въздействията им да бъдат смекчени. Сега е потвърден не само човешкият отпечатък, но реалните въздействия на КП също са наблюдавани. В отговор на това, много страни са започнали да разработват национални стратегии за адаптиране (NAS).

Докладът, "Европа се адаптира към изменението на климата: Сравнявайки Национални адапционни стратегии", описва как страните са се ангажирали с тази задача, определя някои изследователски пропуски и нужни политики и посочва видовете нова информация, които ще бъдат необходими за по-нататъшното развитие на политиките за адаптиране в Европа.

Направен е преглед на текущи стратегии и се дават предложения за следващи стъпки като идентифицира пропуски в приоритетни знания.

На фиг 4. са показани страните от ЕС, в зависимост от етапа на разработване на НАС.

ФИГУРА 4. ЕТАПИ НА РАЗРАБОТКА НА НАС НА СТРАНИТЕ ОТ ЕС

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие” се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.” от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

ЛЕГЕНДА	
	Има приета NAS
	NAS в процес на разработване
	Няма приета NAS
	Не е включена в изследването (ЕЕА, 2008)
	Няма информация

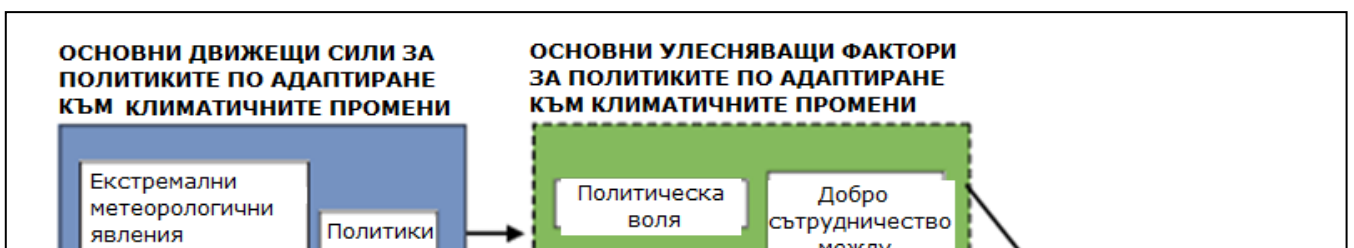
Основни пресечни измерения на НАС според доклада са:

- Движещи сили на политиките за адаптиране и мотивиращите и улесняващи фактори (фиг.5);
- Взаимодействие между науката и политиката;
- Комуникация и повишаване на осведомеността;
- Интегриране на политиките;
- Многостепенно управление;
- Изпълнение и оценка.

Заклучава се, че факторите, които определят развитието на политиките за адаптиране варират в различните европейски страни, но общ елемент е, че развитието е бързо. В същото време е налице спешна необходимост от нови изследвания на адаптирането към КП, които да свързват иновативна наука с местните, регионални и секторни политики.

Посочват различни възможности за справяне с тези потребности от научни изследвания по международно координиран начин, възможности за развитие по-добре информирани политика за адаптиране. Комуникацията и повишаването на осведомеността са важни, за да се осигури обществена подкрепа за мерки, както и да се помогне на заинтересованите страни да се адаптират.

ФИГУРА 5. ОСНОВНИ ДВИЖЕЩИ СИЛИ И УЛЕСНЯВАЩИ ФАКТОРИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА НАЦИОНАЛНА АДАПТАЦИОННА СТРАТЕГИЯ

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

В доклада също така се прави SWOT анализ на стратегиите в проучените държави (фиг. 6). Докладът посочва, че институционалните бариери са по-важни пречки за адаптацията, отколкото на техническата приложимост на специфични мерки за адаптиране.

5.2. PEER ДОКЛАД 2: Интегриране на политиките за климата, съгласуваност и управление (март 2009)

Доклад 2 предупреждава, че за да се справи обществото с въздействията от изменението на климата, ще са необходими значителни промени в производствените процеси, както и в моделите на потребление. Тези промени не могат да бъдат постигнати, ако не са взети предвид КП в най-общи и специфични секторни политики от съществено значение за икономическата дейност и общото социално развитие.

Проучването цели:

- Да оцени степента на интеграция на политиките за климата в шест различни страни (Дания, Финландия, Германия, Холандия, Испания, Обединеното кралство) на национално и местно равнище, както и в ключови сектори на икономиката (енергетика, транспорт, териториално планиране, образование и т.н.);
- Да се определят ключовите проблеми на съгласуваност между политиките за климата и други политики на различни нива;
- Да се предложат средства и начини (институции, процеси или мерки) за подобряване на интегрирането на политиките за климата и подобряване на съгласуваността им с други политики в контекста на многостепенното управление.

ФИГУРА 6. SWOT АНАЛИЗ НА НАС В СТРАНИТЕ ОТ ЕС ТИПИЧНИ СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗАПЛАХИ ЗА НАС

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

	Чувствително допринася за постигане целите на НАС	Спъва постигането целите на НАС
Свързани исторически условия и институционално изграждане на НАС	<p>-целенасочени изследвания на адаптацията;</p> <p>-планиране на изпълнението, разглеждане и финансиране;</p> <p>-координация между секторите и административните нива.</p> <p style="text-align: center;">СИЛНИ СТРАНИ</p>	<p>-липса на координация между секторите;</p> <p>-липса ясни отговорности между административните нива;</p> <p>-липса на специализирано знание;</p> <p>-липса на въвличане на заинтересованите страни;</p> <p>-несигурност в науката.</p> <p style="text-align: center;">СЛАБОСТИ</p>
Свързани настоящи и бъдещи условия и външно развитие	<p>-изграждане и експорт на знание;</p> <p>-верижно интегриране и управление на всички нива на политиките, несвързани с климата.</p> <p style="text-align: center;">ВЪЗМОЖНОСТИ</p>	<p>-междусекторни конфликти;</p> <p>-конфликти между различни нива;</p> <p>-липса на ресурси;</p> <p>-липса на публична подкрепа;</p> <p>-глобални въздействия.</p> <p style="text-align: center;">ЗАПЛАХИ</p>

Изводите, които са направени в този доклад показват, че включването на смекчаването на последиците от КП, както и адаптиране към тях в общите правителствени програми и стратегии се е увеличило значително. Но много повече усилия са необходими, за да се интегрират въпросите за климата в конкретни политически мерки. Съществуващите мерки и институции (годишни бюджети, оценки на въздействието и процедури за пространствено планиране) имат значителен потенциал да бъдат и инструменти на политиките за климата. За да бъде ефективно интегрирането им, обаче, трябва да се познават, междусистемните връзки на няколко нива на управление, от местно до международно.

В доклада се цитира едно проучване на Monni и Raes (2008) относно вертикалното интегриране и изпълнение на директивите на ЕС за климата на национално и общинско ниво. Град Хелзинки е бил използван като пример за прилагане на следните директиви на ЕС относно:

- енергийни характеристики на сградите (2002/91/ЕС);
- насърчаване на когенерацията за производство полезна топлоенергия на вътрешния енергиен пазар (2004/8/ЕО);
- насърчаване производството на електроенергия от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) (2001/77/ЕО);
- насърчаване на използването на биогорива и други възобновяеми горива за транспорт (2003/30/ЕО)
- депонирането на отпадъци (1999/31/ЕО).

Изследването заключава, че съгласуваността между националните и общинските политики е най-голяма в регулираните области, като например управлението на отпадъци и наредбите за строителство на сгради. Доброволните действия са предприети на общинско ниво в области, където се очакват взаимни ползи: например икономия на енергия и биогорива за транспорта с икономическа и екологична полза (подобряване качеството на въздуха) От друга страна, ясен конфликт е идентифициран между целите на ЕС и националните цели за възобновяема електроенергия и недопускане на действия на ниво град. В този случай, местните условия и частният интерес са пречки за изпълнението на политиката за климата.

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

В доклада са посочени и въпроси, на които местните власти трябва да си отговорят при изграждане на стратегии и политики, във връзка с адаптирането към КП:

- Местното планиране взема ли предвид повишения риск от природни бедствия като пожари, внезапни наводнения, свлачища и горещи вълни? Има ли планове за действие в извънредни ситуации, включително планове за евакуация, в населеното място?
- Местните планиране и строителство адекватни ли са спрямо повишения риск от наводнения в определени зони?
- Пътните настилки в състояние ли са да издържат на по-високите температури и наводненията?
- Плановите за медицински персонал през лятото да вземат ли под внимание възможността за горещи вълни?
- Плановите за непредвидени ситуации предвиждат ли защита на възрастните хора и други уязвими групи по време на топлинни вълни, като например центрове, където те могат да се спасят от жегата през лятото и от необичайно ниски температури през зимата?
- Общественият транспорт и крайречните жилища подходящо изолирани ли са от възможни наводнения? Дали транспортната инфраструктура е устойчива на климатичните влияния?
- Електрическата мрежа в състояние ли е да поеме допълнителното потребление, по време на по-дълги, по-горещи лета?
- Има ли информационни кампании за насърчаване на гражданите да пестят ток и вода?

Накрая се обръща внимание, че КП предоставят широки възможности за иновации и за бизнеса, както и за потенциални печалби.

6. Основни моменти в Националните Адаптационни Стратегии (НАС) и планове на Франция, Испания и Италия

6.1. НАЦИОНАЛНА АДАПТАЦИОННА СТРАТЕГИЯ НА ФРАНЦИЯ (Strategie Nationale D'adaptacion Au Changement Climatique, 2007)

Основните приоритети и цели на стратегията:

- Обществената сигурност и здраве;
- Социални аспекти - неравенството по отношение на справяне с рисковете;
- Ограничаване на разходите свързани с КП и извличане на ползи от тях;
- Защита на природното наследство.

При разработването на стратегията е използван хоризонтален подход в 3 направления:

- Секторен подход, който акцентира върху шест сектора: селското стопанство, енергетика и промишленост, транспорт, сгради и местообитания, банки и застраховане;
- Подход според вида на околната среда: градска, брегове и океани, планини, гори;
- Подход с оглед на ресурсите: вода, биоразнообразие, здраве, рискове.

Посочени са основните предизвикателства:

- Финансиране на адаптацията;
- Яснота на отговорностите на властите на всички нива.

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

Разработен е и Национален План за Адаптиране с 43 препоръки, с конкретни предложения за мерки и действия през 2010 или 2011г.

6.2.НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА АДАПТИРАНЕ НА ИСПАНИЯ (Plan Nationale De Adaptacion Al Cambio Climatico – PNACC, 2006)

Основните цели на Националния план за адаптиране на Испания са:

- Да се вгради адаптацията в процесите на вземане на решения в различни сектори;
- Да се спазват международните ангажименти на Испания;
- Да бъдат предложени механизми за изпълнение на мерките за адаптация към КП.

Планът набелязва четири приоритета в научните изследвания: генериране на сценарии , оценка на въздействията в крайбрежните зони, във водния сектор и върху биоразнообразието.

Разглежданите сектори (16) са: биоразнообразие , водоснабдяване , горско стопанство , селско стопанство , рибарство, планиране, здравеопазване, управление на крайбрежните зони , строителство, промишленост и енергетика, туризъм , застраховане, земеползване, сгради, планини , лов и риболов.

Сроковете за адаптиране на секторите се различават значително – например плановете за биоразнообразие варират от 10 до 100 г., лов и риболов - от 5 до 25 г.

Според Плана главно предизвикателство за страната във връзка с адаптирането към КП е координацията на национално равнище, както и на ниво автономните региони. Планът предвижда оценката да се извършва чрез общите годишни програми за работа.

6.3.ВЪЗДЕЙСТВИЯ НА ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И СТРАТЕГИИ ЗА АДАПТИРАНЕ В ИТАЛИЯ. Икономическа оценка (от Карло Караро и А.Сгоби, януари 2008)

В стратегията са посочени **ключовите уязвими области** за въздействията на КП в Италия:

- Алпите и ледниковите екосистеми;
- Крайбрежните зони;
- Сухите райони и райони, застрашени от опустиняване;
- Областите, уязвими за наводнения и свлачища.

Основните приоритети на стратегията са:

- Идентифициране и количествено определяне на физическите въздействия на климатичните промени върху уязвимите райони и тяхната икономическа оценка;
- Определяне мерки за адаптиране и техните очаквани разходи в някои области; Основният макроикономически показател, който е използван в икономическата оценка, това са промените в загубите на БВП.

Изводите, направени в икономическата оценка сочат, че средните разходи скриват някои специфични секторни или регионални разходи.

Освен това се препоръчва Фондовете за адаптиране да се прилагат на национално равнище, за да се минимизират разходите за адаптация в различни региони и сектори.

7.СТРАТЕГИЯТА НА ЕС ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА (2014-2020)

През април 2013 г. Европейската комисия прие стратегия на ЕС за приспособяване към КП, което бе приветствано от държавите-членки на ЕС.

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

Обща цел на Стратегията на ЕС за адаптиране към изменението на климата (2014-2020) е да допринесе за повишаване на устойчивостта на Европа спрямо КП. При съгласуван подход и осигуряване на по-добра координация, тя ще повиши готовността и капацитета на всички нива на управление, които да отговорят на последиците от изменението на климата. Действия на ЕС за адаптация включват интегриране на изменението на климата (смекчаване и адаптиране) в политиките и фондовете на ЕС за отделните сектори, включително морските и водни проблеми, горско стопанство, селското стопанство, биоразнообразието, инфраструктурата и сградите, но също така миграцията и социалните въпроси.

През 2013 ЕК публикува пакет документи, свързани със **Стратегията на ЕС за адаптиране към изменението на климата (2014-2020)**:

1. Зелена книга относно застраховането срещу природни и причинени от човека бедствия (16/04/2013 - COM (2013) 213) ;
2. Нова Стратегия за горско стопанство на ЕС – 09.2013
3. Приспособяване към изменението на климата, брегови морски въпроси (16/04/2013 - SWD (2013) 133) ;
4. Адаптиране към въздействията от изменението на климата върху хората, животните и растенията (16/04/2013 - SWD (2013) 136);
5. Адаптиране на инфраструктурата към изменението на климата 16/04/2013 - SWD (2013) 137;
6. Изменение на климата, влошаване на околната среда и миграция (16/04/2013 - SWD (2013) 138);
7. Насоки за разработване на стратегии за адаптиране (16/04/2014);
8. Нова европейска стратегия за горите и свързаните с тях сектори (09/2013).

Специфичните цели на Стратегията на ЕС за адаптиране към изменението на климата (2014-2020) са три:

1. Насърчаване действията на държавите членки.

Насърчаването на действията на държавите-членки ще бъде в посока приемане на всеобхватни стратегии за адаптация (в момента 16 държави имат НАС) и осигуряване на финансиране, за да им помогне да изградят своя капацитет за адаптация и да предприемат действия.

Действие 1: Насърчаване на всички държави членки да приемат подробни стратегии за адаптация. ЕК предоставя насоки за формулиране на стратегии за адаптация.

До 2014 г. ЕК ще разработи индекс за готовност за адаптация, като определи основни показатели за измерване му. До 2017 г. ЕК ще оцени дали предприетите от държавите членки действия са достатъчни въз основа на докладите, получени съгласно Регламента за механизма за мониторинг.

Действие 2: Осигуряване на финансиране по LIFE в подкрепа на изграждането на капацитет и засилването на действията за адаптация в Европа (2013-2020) в следните уязвими области: - трансгранично управление на наводненията, - трансгранично управление на крайбрежните зони, като се наблегне върху гъсто населените делти и крайбрежните градове; - включване на адаптацията в градското планиране, плановете на сгради и управлението на природните ресурси; - планински и островни райони, като се наблегне върху устойчиви сектори на селското стопанство, горското стопанство и туризма; - устойчиво управление на водите; борба с опустиняването и горските пожари в засушливи райони.

Действие 3: Въвеждане на адаптацията в рамките на Споразумението на кметовете (2013–2014 г.) ЕК ще подкрепи адаптация в градовете чрез Инициативата на кметовете за

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

адаптиране (Mayors Adapt initiative), доброволен ангажимент в рамките на Споразумението на кметовете (Covenant of Mayors).

2. По-добра информираност при вземането на решения: Програмата „Хоризонт 2020“ ще спомогне за адаптацията към изменението на климата посредством своя приоритет „Предизвикателства пред обществото“. По-информираното вземане на решения чрез преодоляване на пропуските в знанията за адаптирането и по-нататъшното развитие на платформата на ЕС адаптирането към КП (Climate-ADAPT) като "едно гише" за информацията относно адаптирането в Европа. Тази платформа стартира през март 2012 г. и предоставя някои полезни ресурси за подкрепа на политиката на адаптиране и вземане на решения, като например: набор от инструменти за планиране на адаптация; проекти и проучвания; база данни; информация за дейности за адаптация, на всички нива, от ЕС чрез регионално и национално до местно ниво. Например, EC-Cities Adapt е инициатива на ЕС за обучение и обмен на знания между заинтересованите страни на равнище градове.

Действие 4: Запълване на празнотите в знанията:

- информация за щетите, както и за разходите за адаптация и ползите от нея;
- анализи и оценки на риска на регионално и местно равнище;
- рамки, модели и инструменти в помощ на процеса на вземане на решения и за оценка на ефективността на различните мерки за адаптация;
- средства за мониторинг и оценка на минали усилия за адаптация.

Действие 5: Доразвиване на Climate-ADAPT за „обслужване на едно гише“ с информацията за адаптацията в Европа.

Тази платформа стартира през март 2012 г. и предоставя някои полезни ресурси за подкрепа на политиката на адаптиране и вземане на решения, като например: набор от инструменти за планиране на адаптация; проекти и проучвания; база данни; информация за дейности за адаптация, на всички нива, от ЕС чрез регионално и национално до местно ниво. Например, EC-Cities Adapt е инициатива на ЕС за обучение и обмен на знания между заинтересованите страни на равнище градове.

ЕК и Европейската агенция за околна среда (ЕАОС) ще подобряват достъпа до информация и ще развият взаимодействието между Climate-ADAPT и други съответни платформи, включително национални и местни портали относно адаптацията (2013–2014 г.).

Специално внимание се отделя на оценки на разходите и ползите за различните политики и на новаторски форми на финансиране чрез по-тясно взаимодействие с регионалните и местните органи и финансовите институции.

През 2014 г. ще бъде подготвено включването в европейската програма Copernicus за мониторинг на Земята за услуги във връзка с климата.

3. Осигуряване на „неподатливост/устойчивост на КП“ ('Climate-proofing') на равнището на ЕС чрез по-нататъшно насърчаване на адаптацията в ключовите уязвими сектори като морските води, горското стопанство и транспорта и във важни инструменти на политики в областта например на вътрешните води, биоразнообразието и миграцията. Това се разглежда по-задълбочено в работния документ на службите на ЕК относно изменението на климата, влошаването на околната среда и миграцията, придружаващ настоящото съобщение.

Освен това ЕК е внесла законодателни предложения за включване на мерки за адаптация в селското и горското стопанство, морското пространствено планиране и интегрираното управление на крайбрежните зони, енергетиката, предотвратяването и управлението на риска от бедствия, транспорта, научните изследвания, здравеопазването и околната среда.

В политическите инициативи в области като инвазивните чуждоземни видове (2013 г.), екологичната инфраструктура (2013 г.), земята като ресурс (2014–2015 г.) също се очаква

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие” се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.” от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

адаптацията да бъде взета предвид. В ход е изготвянето на Насоки за адаптацията и управлението на крайбрежните зони (за 2014 г.), а през 2013 г. са подготвени Насоки за адаптацията и мрежата „Натура 2000”.

Действие 6: Улесняване на климатичната устойчивост на общата селскостопанска политика (CAP), политиката на сближаване и общата политика в областта на рибарството .

Действие 7: Осигуряване на по-устойчива инфраструктура През 2013 г. ЕК възлага мандат на европейските органи по стандартизация да започнат разглеждането на значими **за индустрията стандарти в областта на енергетиката, транспорта и сградния сектор**, за да установят кои стандарти трябва да бъдат преработени с оглед по-добре да се отразят съображения за адаптацията.

Действие 8: Насърчаване на застрахователни и други финансови продукти за устойчиви инвестиции и бизнесрешения.

Целта на ЕК е да се повиши степента на пазарно навлизане на застраховките срещу природни бедствия и други финансови продукти чрез осведоменост за рисковете и за осигуряване на дългосрочна устойчивост на инвестициите и бизнесрешенията (2014—2015 г.).

Финансиране на адаптацията

Проектът за многогодишна финансова рамка за периода 2014—2020 г. включва предложение за увеличаване на разходите, свързани с климата до най-малко 20 % от бюджета на ЕС. ЕК включва адаптацията към изменението на климата в своите предложения за всички съответни програми за финансиране от ЕС през периода 2014—2020 г.

Европейските структурни и инвестиционни фондове, както и програмите „Хоризонт 2020” и LIFE ще подпомогнат значително държавите - членки, регионите и големите градове да инвестират в програми и проекти за адаптация към КП— особено в рамките на приоритетите на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Кохезионния фонд за специални инвестиции за адаптация.

Европейската инвестиционна банка и Европейската банка за възстановяване и развитие, също ще подкрепят мерките за адаптация.

Мониторинг, оценка и преразглеждане

Все още в ЕС се набляга повече върху мониторинга на въздействието КП, а не толкова върху мерки за адаптация и тяхната ефективност. ЕК ще разработи показатели, за да подпомогне оценката на усилията за адаптация и на уязвимостта в целия ЕС, като се използва финансиране по LIFE и от други източници.

През 2017 г. ЕК ще докладва на ЕП и на Съвета на Европа относно успеха на прилагането на стратегията и ще предложи нейното преразглеждане, ако това се налага.

8.ЕВРОПЕЙСКА РАМКА “ЕНЕРГЕТИКА И КЛИМАТ 2030”.

От 2008 г. насам се наблюдава поскъпване на енергията в почти всички държави от ЕС главно поради данъци и налози, но и поради по-високите разходи за разпределителни мрежи, което прави икономиката неконкурентоспособна. Това поскъпване обаче може да бъде частично компенсирано чрез разходоэффективни политики в областта на енергетиката и климата, конкурентни енергийни пазари и мерки за повишаване на енергийната ефективност (като например използване на енергийно по-ефективни продукти). По примера на своите конкуренти европейската промишленост вероятно ще трябва да увеличи усилията си по отношение на енергийната ефективност (в рамките на физическите ограничения), ако реши да инвестира в

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

чужбина, за да бъде по-близо до бързо разширяващите се пазари. Всички тези констатации са взети предвид в рамката за политиките в периода до 2030 г.

Европейската рамка „Енергетика и климат 2030“ се основава на съществуващия законодателен пакет в областта на климата и енергетиката и формулираните в него цели за 2020 г., както и на пътните карти на ЕК за развитието на енергетиката и изграждането на конкурентоспособна икономика с ниска въглеродна интензивност до 2050 г. Съобщението относно тази рамка бе предшествано от Зелена книга на ЕК от март 2013 г. С нея се поставя началото на широка консултации за обхвата и структурата на целите в областта на климата и енергетиката за 2030 г.

След анализа на енергийните разходи и цени, рамката 2030 ще гарантира регулаторна стабилност за инвеститорите и координиран подход между страните-членки, водещи до развитие на нови технологии и напредък към нисковъглеродна икономика и конкурентни и сигурни енергийни системи.

Новата рамка е представена на 22.01.2014 от ЕК и е разгледана през март 2014 на заседание на Съвета на Европа (СЕ). Рамката цели да тласне по-нататък напредъка към нисковъглеродна икономика и конкурентни и сигурни енергийни системи, които гарантират енергия на достъпни цени на всички потребители при повишена сигурност на енергийните доставки в ЕС, намаляват зависимостта от внос на енергия и създават нови възможности за растеж и работни места, като се отчита потенциалното влияние върху цените в по-дългосрочен период. Рамката «Енергетика и климат 2030» ще бъде дебатирана и от ЕП.

Придружена е от «Предложение за нормативни промени, с цел осигуряване на резерв за пазарна стабилност за Схемата за търговия с емисии (СТЕ/EU ETS) след 2021 г.»

Основни елементи на рамката «Енергетика и климат 2030» са:

- **Задължителна цел за намаляване с 40 % на емисиите под равнището от 1990 г. ;**
Предвижда се тя да бъде постигната само с вътрешни мерки. ЕК предлага ЕС да се ангажира с тази цел чрез ново глобално споразумение в областта на климата, предвидено да бъде сключено в Париж в края на 2015 г. за намаляване на емисиите с 40 %. След 2020 г. годишното намаление на тавана на емисиите от секторите, попадащи в обхвата на СТЕ, ще бъде увеличено от 1,74 % на 2,2 %. Емисиите от секторите извън СТЕ ще трябва да се понижат с 30 % под равнището за 2005 г., като свързаните с това усилия ще бъдат разпределени справедливо между държавите членки.
- **Задължителна цел от най-малко 27 % дял на енергията от ВЕИ**
Задаването на тази задължителна цел е необходимо, за да може да се поддържа постоянно равнище на инвестиции в сектора. Постигането на тази цел ще се гарантира чрез нова система за управление, основаваща се на националните енергийни планове. Тя е съпроводена от по-пазарно ориентиран подход с благоприятни условия за нововъзникващи технологии и ще донесе значителни ползи за търговския енергиен баланс, използването на местни енергийни източници, заетостта и икономическия растеж. Тази цел, обаче, няма да бъде сведена до национални показатели за отделните държави членки посредством европейски законодателни актове, за да им се предостави необходимата гъвкавост при преобразуването на енергийната система в съответствие с националните приоритети и обстоятелства.
- **Подобрената енергийна ефективност е задължително условие** за прехода към конкурентоспособна, сигурна и устойчива енергийна система. След приключване на прегледа на Директивата за енергийната ефективност, ЕК ще прецени дали са необходими

Проектът **ClimAd** - „Адаптирането към климатичните промени – възможности за устойчиво развитие“ се финансира в рамките на „ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ЕИП) 2009 – 2014 г.“ от страните донори ИСЛАНДИЯ, ЛИХТЕНЩАЙН И НОРВЕГИЯ.

www.ngogrants.bg

изменения в нея. Въпросите на енергийната ефективност ще трябва да бъдат включени и в националните енергийни планове на държавите от ЕС.

➤ **Реформа на СТЕ на ЕС: Установяване на резерв за пазарна стабилност в началото на следващия период на търговия по СТЕ** — т.е. през 2021 г.

Чрез него ще се реши проблемът с излишъка от квоти за емисии, натрупан през последните няколко години, като устойчивостта на системата ще се подобри с въвеждането на автоматично регулиране на предлагането на квоти за продажби чрез търг. Създаването на такъв резерв и неотдавна договореното забавяне на тръжната продажба на 900 млн. квоти до 2019 –2020 г. се ползват с подкрепата на заинтересованите страни. Предлага се резервът да функционира по предварително определени правила, изключващи субективни действия за ЕК или държавите членки по прилагането му.

➤ **Конкурентоспособна, достъпна и сигурна енергия.**

ЕК предлага набор от основни показатели, които да послужат за оценка на напредъка във времето и като фактическа база за евентуална политическа реакция. Отнасят се до разликите в цените на енергията между основните търговски партньори, диверсификацията на предлагането и използването на местни енергийни източници, както и до капацитета на междусистемните връзки между държавите от ЕС. Това ще осигури конкурентоспособна и сигурна енергийна система в периода до 2030 г., която ще продължи да се основава на пазарната интеграция, диверсификацията на предлагането, засилената конкуренция и разработването на местните енергийни източници, както и подкрепата за научните изследвания, развойната дейност и иновациите.

➤ **Нова система за управление,** която се основава на национални планове за конкурентоспособна, сигурна и устойчива енергетика.

Въз основа на предстоящите насоки от ЕК тези планове ще бъдат изготвени от държавите- членки по общ подход. Чрез него ще се повишат гаранциите за инвеститорите, ще се предостави по-голяма прозрачност и ще се подобри съгласуваността, координацията и наблюдението на равнище ЕС. Системно прилагани процедури между ЕК и държавите-членки ще гарантират, че плановете с течение на времето ще осигурят съгласуваността между тях.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието се носи от Регионална агенция за предприемачество и иновации - Варна (РАПИВ) и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България.